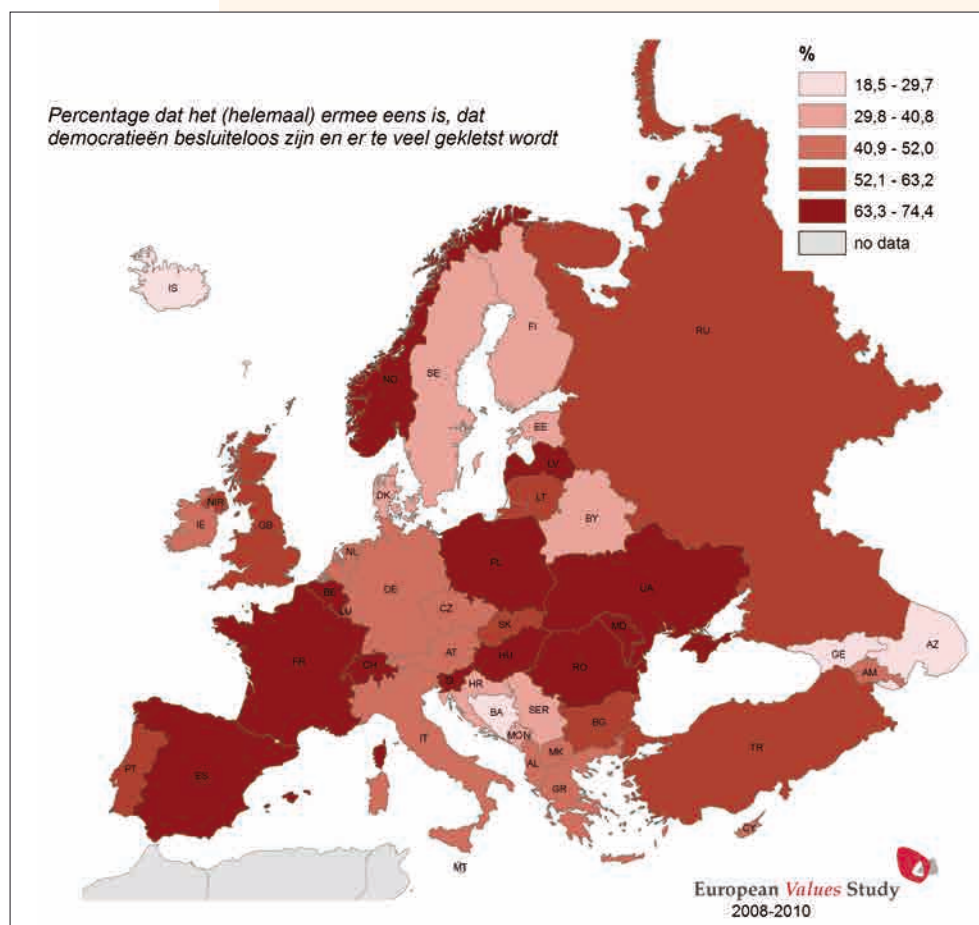

De wereld achter de kaart

Dit keer een les waarin leerlingen aan de hand van kaarten uit de *Atlas of European Values* via geleide discussie een antwoord vinden op de vraag: 'zijn Europeanen na de val van het communisme echt democratischer geworden?'

Erik Kuil en Gijs van Gaans zijn docentenopleiders aan de Fontys Lerarenopleiding in Tilburg.

Op www.vgnkleio.nl vindt u de volledige instructie, waarin alle stappen overzichtelijk staan weergegeven en voorbeelden van coachingsvragen staan. De kaarten vindt men terug op www.atlasofeuropeanvalues.eu. Op de site staat meer lesmateriaal met bijzondere werkvormen. Andere thema's waarvoor deze kaarten zich goed lenen: emancipatiebewegingen in de twintigste eeuw, secularisatie en ontwikkeling van de multiculturele samenleving, dus eigenlijk alle belangrijke ontwikkelingen van waarden en normen binnen Europa in de afgelopen dertig jaar.

Wat?

Het gebruik van de *Atlas of European Values* als hulpmiddel om leerlingen aan te zetten tot historisch redeneren en ze inzicht te geven in hun waarden.

De leerlingen verrichten een aantal taken:

- analyseren van een kaart;
- opstellen van een historische redenering;
- beargumenteren en aanscherpen van deze redenering.

Voor wie?

Derde klas havo/vwo. Deze les wordt gegeven nadat de Koude Oorlog is behandeld.

Doelen van de les

De leerling kan:

- op basis van kaarten de veranderde Europese houding ten opzichte van democratie aangeven;
- deze ontwikkeling historisch verklaren;
- een mening vormen en historisch beargumenteren met betrekking tot de centrale vraag;
- de bedachte argumenten rangschikken op basis van waarschijnlijkheid;
- persoonlijke waarden spiegelen aan die van de klasgenoten.

Tijdvak

Tijd van televisie en computers

Lesduur

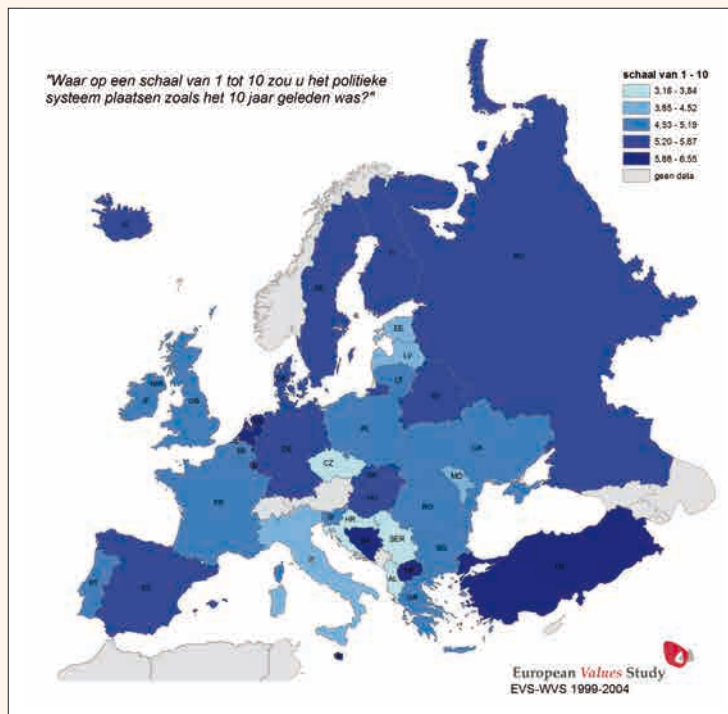
Een lesuur van ongeveer 50 minuten

Opzet en nabeschatting

Leerlingen discussiëren over de stelling: 'is in Europa na de val van het communisme de steun voor democratie echt toegenomen?' Uit een voorronde selecteert de docent twee debaters. Elke debater krijgt slechts één minuut de tijd om zijn of haar argumenten uit de doeken te doen. De overige leerlingen beklennen kleur en wisselen de debaters af om de argumenten aan te vullen. Vervolgens toont de leraar drie kaarten uit de *Atlas of European Values* met gegevens over de waardering van het politieke systeem en de democratie. Dit levert nieuwe input voor het debat, waardoor een nieuwe ronde in de discussie wordt begonnen. De docent vat aan het einde de belangrijkste argumenten samen en laat deze door de leerlingen rangschikken van meest tot minst relevant ten aanzien van de stelling. De docent bespreekt de les na door middel van een onderwijsleergesprek dat niet alleen als doel heeft de veranderende houding in kaart te brengen en te verklaren, maar ook de leerlingen te laten reflecteren op de gegeven argumenten en de waarde van de kaarten voor het beantwoorden van de vraag.

Waarom?

Leerlingen vinden historische kaarten vaak eendimensionaal en niet uitnodigend tot discussie. Deze kaarten hebben betrekking op hun eigen leefwereld en verleiden tot het vormen van meningen. Deze werkvorm helpt om de stap te maken van kijken via analyse naar het ontwikkelen van een onderbouwde mening. Door argumenten te bediscussieren en te rangschikken krijgt de leerling oog voor een mogelijke veelheid aan verklaringen. Zodoende worden de feiten gepromoveerd tot argumenten en meningen. Dat laatste leidt tot betekenisvol geschiedenis-onderwijs.

Onder: Landen in het Oostblok beantwoorden deze vraag positiever, alsmede Turkije. Welke geschiedenis hebben de democratie en het leger in Turkije? Welke geschiedenis heeft men in de Oostbloklanden met sterke leiders?

